

ב"ה

פרשת חיי שרה

בִּישָׁח אֶת רִבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֱבָהּ
חיי שרה כד, סו.

פּלַג גּוּפָא - שְׁנֵי חֲצָאִים שׁוּיִם

ישנם הסבורים שתכלית ומטרת הנישואין היא - כדי לבוא לעילוי ושלמות נעלית יותר. כלומר: האיש הוא מציאות בפני עצמו, והאשה היא מציאות בפני עצמה, ורק כאשר רוצים להגיע לשלמות נעלית יותר, בכמות ובעיקר באיכות - אזי צריכים להתאחד יחדיו על ידי חיי הנישואין.

אבל התורה אינה מסכימה לקביעה זו. התורה קובעת שהאיש בפני עצמו אינו אלא "פֶּלַג גּוּפָא", וכן האשה בפני עצמה אינה אלא "פֶּלַג גּוּפָא"^[1] - חצי גוף, ולא גוף שלם. ופשיטא שחצי מציאות אינה יכולה לעשות דבר אחד בשלמותו. ולכן, כדי שתהיה מציאות שלימה, גוף שלם - צריכים האיש והאשה להתאחד יחדיו על ידי חיי הנישואין.

אמנם, בתחילת חיי האדם קבע הקב"ה תקופה מסויימת של הכנה, על ידי זה שכל אחד מהם (האיש והאשה) עובד את עבודתו בפני עצמו, אבל זוהי רק הכנה לעבודה העיקרית - לאחר שמתאחדים יחדיו בעת הנישואין, שאז נמשכת להם ברכה מיוחדת מלמעלה, כמו שכתוב^[2] "זכר ונקבה ברא אותם ויברך אותם", עד לברכה העיקרית — "פרו ורבו ומלאו את הארץ".

...בהמשך להמדובר לעיל שאיש ואשה בפני עצמם הם "פֶּלַג גּוּפָא" בלבד - יש מקום לשאלה: כאשר מדגישים שכל אחד לעצמו הוא "פֶּלַג גּוּפָא" - הרי פירוש הדבר הוא שהם שני חצאים שוים, שהרי אם נאמר שאחד מהם הוא חצי העליון והשני חצי התחתון, אין זה אמיתית הענין ד"פֶּלַג גּוּפָא", חצי ממש, מכיון שאצל אחד מהם יש עילוי שאין בשני.

ולכאורה, כיצד יתאים ענין הנזכר לעיל עם ציווי התורה ש"שום תשים עליך מלך"^[3] שייך רק אצל איש ולא אצל אשה, "מלך ולא מלכה"^[4], ועד כדי כך שגם בנוגע לחיי היום-יום אמרה התורה "והוא ימשל בך"^[5]!?

והביאור בזה: בגוף האדם ישנם כמה אברים שלכל אחד מהם תפקיד מיוחד, ולדוגמא: המוח שבראש - ענינו שָׁכַל, והלב - ענינו מדות, אבל פשיטא שפעולת המוח בענין השכל היא עבור כל הגוף, וכמו כן פעולת הלב בענין המדות היא עבור כל הגוף, אלא שבפועל קיימת חלוקת התפקידים בין אברי הגוף, שכל אבר יעשה עבור כל הגוף פעולה זו דוקא, ובצירוף כולם - יהיה הגוף בשלימותו.

...וטעם הדבר - כדי שכל אחד מהם ימלא את תפקידו בשלימות, כפי שרואים במוחש שכאשר אדם צריך לעסוק בשני תפקידים חשובים במדה שוה - אינו יכול למלא אפילו אחד מהם בשלימות! וכמו כן בנוגע למוח ולב: כדי שהמוח ימלא את תפקידו בענין השכל בשלימות - לא הטילו עליו תפקיד נוסף (מדות), וכיוצא בזה בנוגע ללב, שכדי שימלא את תפקידו בענין המדות בשלימות - לא הטילו עליו תפקיד נוסף (שכל).

ומזה מובן גם בנוגע לאיש ואשה, שכל אחד מהם הוא "פֶּלֶג גּוֹפֵא", וביחד הם גוף שלם - שהחילוק ביניהם הוא בדוגמת החילוק שבין המוח ולב, היינו, שכל אחד מהם פועל עבור שניהם (גוף שלם), אלא שכדי שיהיה ענין השלימות - עוסק כל אחד מהם בענינו הוא, וכך בצירוף שניהם יחדיו יכולה להיות השלימות האמיתית.

והנה, כאשר נוצר ניגוד בין המוח ולב כפשוטו בנוגע להנהגת האדם - הרי מכיון שבפועל ממש אי אפשר להתנהג כי אם באופן אחד, ובהכרח שההנהגה תהיה או כדברי הלב או כדברי המוח - הטביע הקב"ה בבריאה שהמוח שליט על הלב.

ולדוגמא: מצד הַרְגָשׁ שבלב רוצה האדם לאכול מאכל מסויים שנראה לו טוב ומתוק, ואילו השכל שבמוח מסביר שלא כדאי לאכול מאכל זה, אם מפני שמאכל זה עלול להזיק לבריאותו, כי המתיקות שבו אינה אלא בחיצוניותו כו', ובלשון הכתוב^[6]: "נופת תטופנה שפתי זרה גו'", או מפני שאינו צריך למתיקות זו, וכיוצא בזה. ובמקרה כזה, מְטַבֵּעַ הדברים שהמוח שליט על הלב, מכיון שהרגש שבלב מתפעל מחיצוניות הדבר, אף שאין זו פנימיותו (שהרי עניני העולם - לא כל פעם הם באופן דתוכם פְּכָרָם), ואילו השכל מתבונן ורואה את הדבר כפי שהוא לאמיתתו, ולכן מתנהג גם הלב על פי רצון המוח.

ומזה מובן גם בנוגע למוח ולב בגוף המשותף דאיש ואשה - שכאשר נוצר ניגוד ביניהם, הרי מכיון שאי אפשר לעשות כדעת שניהם, ובלשון הידוע^[1]: "נָפַר אֶחָד לְדוֹר וְאֵין שְׁנַי דְּבָרִים לְדוֹר", בהכרח לתת את הממשלה לאחד מהם, ועל זה נאמר "והוא ימשל בך", שהשליטה ניתנה ביד האיש, אבל פשיטא שאין זה באופן של שליטה, בעל כרחו חס ושלום, כי אם בדוגמת השליטה דמוח על הלב, היינו, שהמוח מבצע את פעולת ההשכלה גם עבור הלב, וכן הוא בעניננו - שפעולת ההשכלה של האיש היא גם עבור האשה, ששכלה של האשה נעשה כשכלו של האיש.

ויש להאריך בכל זה, ותן לחכם ויחכם עוד.

קטע משיחת ש"פ נשא, ב' סיון, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשד"מ ח"ג ע' 1862.

^[1] זח"ג ז. ב. קט ב. רצו, א.

^[2] בראשית א, כז-כח. וראה אוה"ת בראשית (כרך ו) ע' איתתרסט. דברים ע' ב.

^[3] שופטים יז. טו.

^[4] ספרי עה"פ. רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ה.

^[5] בראשית ג, טז.

^[6] משלי ה, ג.

^[7] סנהדרין ת, א. בפרש"י עה"ת וילך לא, ז.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח זוגותו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה